

Gemeenten

Bunnik

-

Houten

-

Utrechtse

Heuvelrug

-

Rhenen

-

Vianen

-

Wijk bij

Duurstede

Jaarbericht 2018 van het Regionaal Historisch Centrum Zuidoost Utrecht

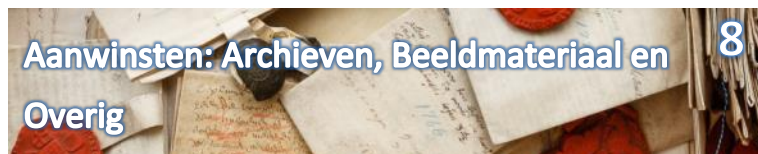
Het RHCZOU in 2018: Inleiding

3

De collectie online: Archieven, Beeldmateriaal en boeken en Overig

5

Aanwinsten: Archieven, Beeldmateriaal en Overig

8

Collectiebeheer en –behoud: Inventarisatie Depotbeheer en Restauratie

12

Toezicht en advisering

15

Cultuureducatie en dienstverlening

17

Kerncijfers, bestuur, medewerkers en vrijwilligers

21

Foto omslag: Een van de in 2018 verworven en gedigitaliseerde glazen diapositieven uit het archief van het opvoedingsgesticht Valkenheide in Maarsbergen laat de jongens zien tijdens de schilderles op de ambachtsschool omstreeks 1925

Colofon:

Digitale publicatie van het Regionaal Historisch Centrum Zuidoost Utrecht te Wijk bij Duurstede, januari 2019

Tekst: Ria van der Eerden-Vonk met medewerking van Hein Merkelbach en Herman Postema
Vormgeving: Winfried Leeman
De meeste foto's in dit jaarbericht zijn gemaakt door Hans Dirksen en Winfried Leeman. Daarnaast zijn er enkele afbeeldingen van Ria van der Eerden

Regionaal Historisch Centrum Zuidoost Utrecht
Karel de Grotestraat 30
3962 CL Wijk bij Duurstede

info@rhczuidoostutrecht.nl
www.rhczuidoostutrecht.nl

Inleiding

Het RHC Zuidoost Utrecht fungeert als het geheugen van de gemeenten Bunnik, Houten, Rhenen, Utrechtse Heuvelrug, Vianen en Wijk bij Duurstede. Het is een kleine maar volwaardige archiefdienst met wettelijke taken op het gebied van beheer, beschikbaarstelling en toezicht en een faciliterende taak als kennis- en informatiecentrum op het gebied van de lokale en regionale geschiedenis.

We hebben een grote collectie in huis die een betrouwbaar en representatief beeld geeft van de geschiedenis van de regio en het handelen van de aangesloten overheidsorganen.

Om in deze digitale tijd voor onze overheidspartners en het publiek nuttig en interessant te blijven, moet het RHC de komende jaren een paar grote stappen zetten. Het bestuur gaf daartoe in april 2017 de aanzet. Het was zijn wens om een natuurlijk groeipad uit te zetten zodat het RHC een volwaardige archiefdienst blijft. Dat dit extra investeringen vergt ten behoeve van het digitale informatiebeheer van en voor de gemeenten was van meet af aan duidelijk. De fysieke bewaarplaats moet een digitale evenknie krijgen in het e-depot.

In samenspraak met bestuurders, medewerkers, gemeentelijke informatiebeheerders, vrijwilligers, vrienden, bezoekers, cultuurhistorische partners en particuliere archiefvormers is dit pad in 2017 en 2018 verkend en vastgelegd in een aantal notities.¹

¹ De belangrijkste stappen in dit proces liggen vast in de notitie *Bouwstenen voor de discussie over de toekomst van het RHC Zuidoost Utrecht* (vastgesteld in bestuursvergadering 12/4/2017), in de notitie *Missie en visie: het RHC Zuidoost Utrecht in het jaar 2022* (vastgesteld in bestuursvergadering 18/4/2018) en in de notitie *Nadere onderbouwing Missie en visie* (vastgesteld in bestuursvergadering 5/7/2018).

Als sluitstuk van dit proces van beleidsvorming stelde het bestuur op 19 december 2018 het nieuwe beleidsplan van het RHC voor de jaren 2019-2022 vast met de ambitieuze titel [Vooruit met het verleden](#). In een aparte bijlage zijn de financiële gevolgen in beeld gebracht.

Verwacht wordt dat de nieuwe gemeente Vijfheerenlanden in maart 2019 een raadsbesluit neemt over het al dan niet toetreden tot onze gemeenschappelijke regeling. Het zal duidelijk zijn dat dit grote gevolgen heeft voor de financiering en werkzaamheden van het RHC.

Het nieuwe beleidsplan sluit naadloos aan op het oude plan. De [Evaluatie van het beleidsplan 2013-2018 voor het RHC Zuidoost Utrecht](#) laat zien dat er de afgelopen zes jaar met name op het gebied van de digitalisering en toegankelijkheid van de eigen collectie grote sprongen voorwaarts zijn gemaakt. De meeste doelstellingen uit het plan zijn dan ook ruimschoots gehaald.

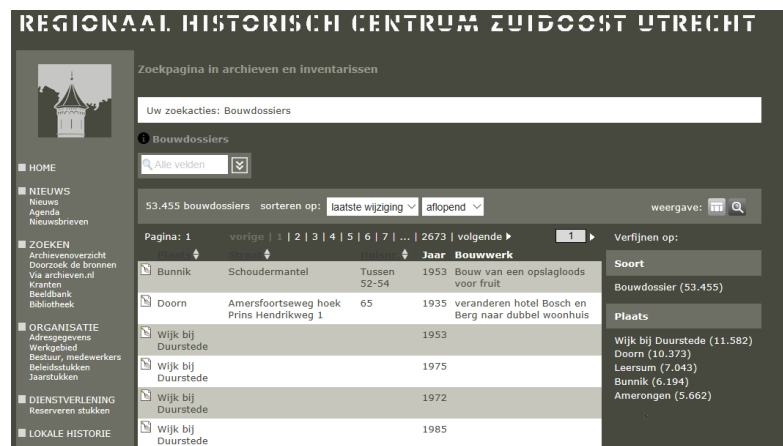
Uit dit publieksbericht blijkt eens te meer dat dit een gezamenlijke verdienste is van vooral medewerkers en vrijwilligers.

Omdat het ontwikkelen van beleid voor het toekomstige e-depot onvoldoende van de grond kwam in de afgelopen jaren, is sinds 2018 van koers gewijzigd. De bij het RHC aangesloten gemeenten hebben allen deelgenomen aan een onderzoek naar de kwaliteit van hun vooral digitale informatiehuishouding. Dat resulteerde in een duidelijk beeld van de tekortkomingen en een advies aan het RHC over zijn nieuwe rol in het ondersteunen van de partnergemeenten bij het op orde brengen van hun informatie. De gemeenschappelijke verbeterpunten zullen de komende jaren waar mogelijk en wenselijk samen worden aangepakt.

De collectie online

- Archieven

Vanaf eind 2018 zijn de tienduizenden bouwvergunningen die de gemeenten aan het RHC hebben overgedragen eenvoudig te vinden in een gecombineerde toegang op zowel de eigen website als op de landelijke website www.archieven.nl. Het streven is om vanaf 2019 hieraan scans te koppelen, te beginnen met die van Cothen, Langbroek en Wijk bij Duurstede.

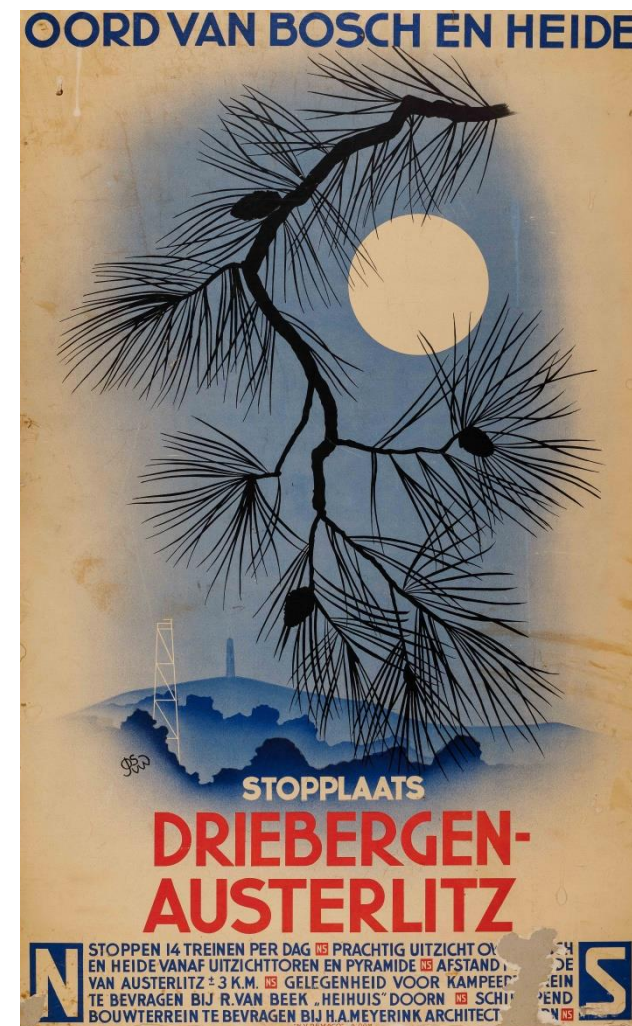
De ongeveer 1500 charters of oorkonden van het RHC werden zodanig beschreven dat ze in de Digitale Charterbank Nederland konden worden opgenomen. Dit past in het (nieuwe) beleid om collectiedata aan te bieden aan thematische en/of op specifieke doelgroepen gerichte platforms.

Er kwamen vorig jaar 25 nieuwe toegangen en dertien fors gewijzigde toegangen online beschikbaar.

Daarnaast verschenen maar liefst 167 nieuwe nadere toegangen (indexen, regesten en transcripties), een enkele keer vergezeld van scans van de originele documenten. Bijna de helft daarvan betrof de nieuwe [Collectie Digitale Bronnen](#). Bij de andere helft ging het onder andere om transcripties van stukken uit het Stadsgericht Rhenen, de raadsnotulen van Rhenen, de kerkenraadsnotulen van Overlangbroek, vier belangrijke bronnen over het huis Hindersteyn en de bevolkingsregisters van Houten.

- Beeldmateriaal en boeken

Aan de [beeldbank](#) werden meer dan 7.000 afbeeldingen van allerlei soort toegevoegd, waardoor het totaal eind 2018 op zo'n 25.000 digitaal voor iedereen toegankelijke beelden stond. Hiervan zijn enkele honderden auteursrechtelijk afgeschermd. Van alle negentien plaatsen die onder het RHC vallen, staat nu beeldmateriaal online. Wel zijn Houten en Wijk bij Duurstede nogal oververtegenwoordigd.

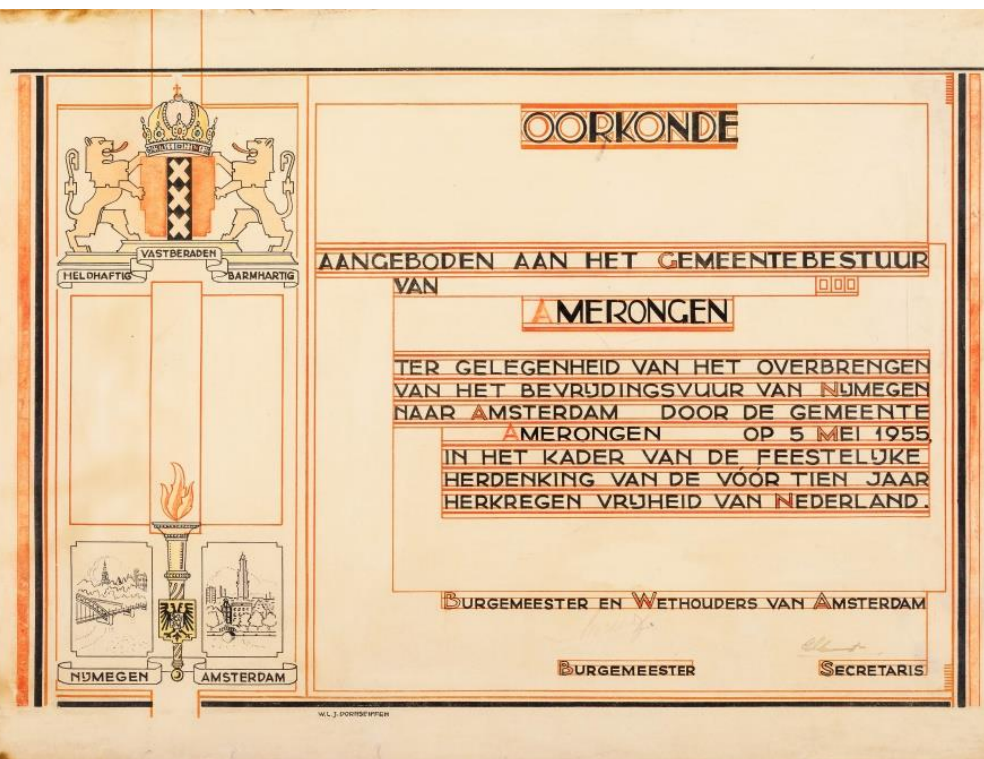
Advertentieboard voor de NS-stopplaats Driebergen-Austerlitz die van 1932 tot 1938 aan de spoorlijn Utrecht-Arnhem bestond (Beeldbank Driebergen-Rijsenburg)

Eind 2018 kon de digitale [bibliotheekcatalogus](#) worden voltooid: 3.516 titelbeschrijvingen werden vorig jaar toegevoegd, zodat de teller op meer dan 10.000 boeken en tijdschriftenseries kwam te staan.

De beschrijvingen en scans van de ongeveer 600 kaarten en evenzovele boeken uit de [Collectie Deys](#) werden goed zichtbaar op de website gepubliceerd.

- Overig

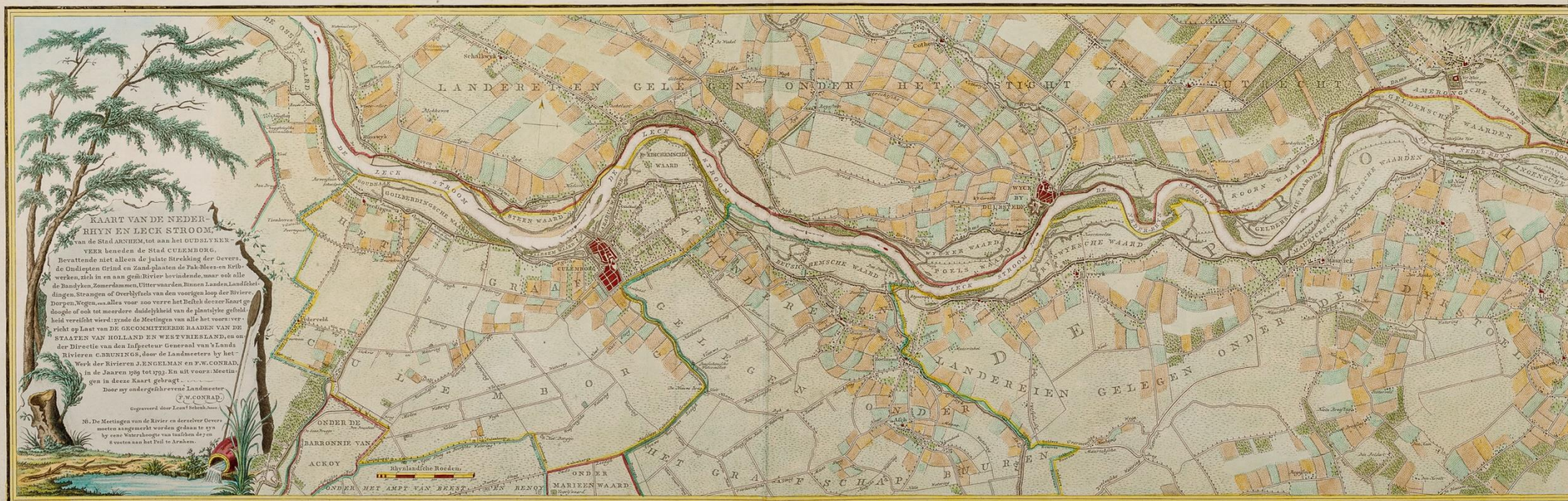
Omdat we onze (nadere) toegangen vanaf 2019 zoveel mogelijk als Open Data willen aanbieden, volgden twee medewerkers van het RHC bij Landschap Erfgoed Utrecht van april tot juni 2018 een Masterclass Open Cultuur Data. Veel werk gaat zitten in het toepassen van de beperkende wet- en regelgeving met betrekking tot privacy- en auteursrechten.

Oorkonde van de gemeente Amsterdam voor Amerongen vanwege het overbrengen van het bevrijdingsvuur in 1955 (Beeldbank Amerongen)

De Masterclass Open Cultuur Data bij Landschap Erfgoed Utrecht in De Bilt

Linkerdeel van de rivierkaart van de Neder-Rijn door F.W. Conrad uit 1793 (Collectie Deys)

Aanwinsten

- Archieven

Het RHC Zuidoost Utrecht verwerft interessante archieven en collecties van particuliere organisaties en personen om ze aan het publiek ter beschikking te stellen. In 2018 werd 12 meter aan stukken geacquireerd. De aanwas aan overheidsarchief bedroeg 76 meter: de gemeente Wijk bij Duurstede bracht 53 meter aan (papieren) vergunningen van Cothen, Langbroek en Wijk uit de periode 1935-2005 over en Bunnik plaatste 23 meter WABO-vergunningen 2010-2018 uit bij het RHC.

Een enkele keer worden particuliere archieven nog op deze wijze aangeboden aan het RHC

Het archiefje van de zwemvereniging 'De Forellen' uit Rhenen bij binnenkomst

Er kwamen zeven nieuwe archieven en collecties bij, waaronder het archief van de [Rhenense Zwem- en Poloclub 'De Forellen' \(1956-1987\)](#), van de politieke partij Perspectief 21 uit Bunnik (1997-2016), de Rode Kruisafdeling Wijk bij Duurstede, Cothen en Langbroek (1953-2017) en dat van de Stichting Buitenlandse Jongeren Driebergen-Rijsenburg (1988-1993).

Daarnaast ging het om aanvullingen op twaalf al aanwezige bestanden. Het belangrijkste waren de

toevoegingen aan het archief van de [Rooms Katholieke parochie Wijk bij Duurstede \(1617-1991\)](#) en aan dat van de Stichting Valkenheide te Maarsbergen (1908-2012).

Ook konden weer de nodige losse stukken over de hele regio aan de [Collectie Losse Aanwinsten](#) worden toegevoegd. Daarbij waren brieven van Houtense basisschoolleerlingen over portretfoto's van plaatselijke figuren, stukken over boerderij De Rijsbrug in Houten en een verslagje over de meidagen van 1940 in Maarsbergen.

- Beeldmateriaal

De collectie beeldmateriaal van het RHC Zuidoost Utrecht bevat zowel fysieke als digitale afbeeldingen en zowel stilstaand als bewegend beeld. Het geheel is zoveel mogelijk verdeeld over Topografisch-Historische Atlassen (THA's) per plaats of gemeente. In 2018 werden ruim 2700 beelden over en uit de hele regio verworven.

De keuken van Valkenheide rond 1925

Vooraf foto's en prentbriefkaarten, maar ook allerlei soorten kaarten, prenten, tekeningen, schoolplaten, films, een kalender en een schilderij. Het meest bijzonder waren de vele stukken afkomstig van de gemeente Houten, de aanvullingen op de Collectie Deys, een Rhenens fotoalbum uit 1949 en een missiefilm van de Katholieke Kerk in Rijsenburg uit de vijftiger jaren die zich in en rond kasteel Beverweerd in Werkhoven afspeelt.

Het nieuwe wooncomplex met gezondheidscentrum in 2018, waar garage Van Kerkhof en het benzinestation aan de Zandweg stonden tot 2014

In opdracht hebben onze twee vaste fotografen, Hans Dirksen en Winfried Leeman, ruim 1600 foto's gemaakt van publieksactiviteiten in 2018 waarbij het RHC een rol speelde, maar ook van onder meer de kastelen Amerongen en Doorn en het fort Honswijk, de sloop, nieuwbouw en restauratie van huizen in Wijk bij Duurstede, een brandweerdrukcoëfening onder het ijs, het kappen en snoeien van bomen, de droogte in het Leersumse veld en het herbestraten van de Voorstraat in Vianen.

- Overig

Aan de bibliotheek- en documentatiecollecties werden door schenking en aankoop weer zo'n 150 nieuwe items toegevoegd. Daarbij waren verschillende interessante aanvullingen op de Documentatie Rhenen over de Cuneratoren uit 1935-1937 en over de wederopbouw in en na de Tweede Wereldoorlog.

Oorkonde van het Ministerie van Defensie uit 1934 voor de gemeente Schalkwijk als huldeblijk voor de in 1914-1915 op Fort Honswijk geboden hulp

De Rijn bij Rhenen.

Links boven: De droge zomer van 2018 laat zijn sporen achter in het Leersumse veld
 Links onder: Schoolplaat van de Rijn bij Rhenen door J. Gabriëlse (tekenaar) en J.B. Wolters (uitgever) uit 1937 (Collectie Deys)
 Rechts boven: Fort Honswijk op Open Monumentendag 2018
 Rechts onder: Wedstrijdprogramma uit 1957 uit het archief van 'De Forellen'

De Voorstraat in Vianen is in 2018 opnieuw ingericht

Rechts boven en onder:

Garage Van Kerkhof en het
benzinstation aan de Zandweg
in Wijk bij Duurstede vlak voor
(onder) en tijdens (boven) de
sloop in 2014

Collectiebeheer en -behoud

- Inventarisatie

In 2018 zijn de vijf blokken waaruit het 153 meter grote archief van het Gemeentebestuur Wijk bij Duurstede over de periode 1811-1995 bestond, samengevoegd tot [twee](#) met de cesuur in 1935. Alle stukken zijn hernummerd en veel beschrijvingen aangepast. Een ander groot project was het maken van een nieuwe, gecombineerde digitale toegang voor de website op alle meer dan 53.000 aanwezige bouwvergunningen vanaf 1875. De inventaris van het [bestuursarchief Leersum \(1811-1933\)](#) is geheel herzien en voor [Vianen](#) zijn de bijlagen bij de gemeenterekening uit de periode 1812-1930 geschoond. De toegangen op acht andere overheidsarchieven werden aangevuld en verbeterd.

Het archief van de Spaarbank Vianen tijdens de inventarisatie

Op verzoek van de gemeente Vijfheerenlanden i.o. is het recente archief van de gemeente Leerdam ter plaatse bewerkt.

Wat de particuliere archieven betreft, kwamen nieuwe toegangen gereed op het archief van het [Zorgcentrum Stichting Rijnheuvel en rechtsvoorgangers \(1954-2009\)](#), van twee aanverwante regionale zorginstellingen voor ouderen en van de Willem van Abcoudestichting (1958-2015). Het in desolate materiële staat verkerende archief van de [Spaarbank Vianen \(1845-1970\)](#) werd voor het eerst geïnventariseerd en de toegangen op de archieven van de [Rooms Katholieke parochie Werkhoven \(1630-1980\)](#), de

[Christelijke Oratoriumvereniging Euphonia te Rhenen \(1933-2007\)](#), de [Houtense Muziekvereniging Kunst na Arbeid \(1908-2008\)](#), de [Fanfare St. Caecilia te Schalkwijk \(1909-2010\)](#), de [Collectie Willemien Blaauwendraad te Maarn-Maarsbergen \(1903-2010\)](#) en van de [Rhenense Stichting Hervormd Verzorgingscentrum De Tollekamp \(1888-2017\)](#) zijn aanzienlijk verbeterd. Aan nog tien andere particuliere archiefjes is gewerkt. Eind 2018 waren nog maar 31 particuliere archieven geheel ontoegankelijk.

De presentatie van de Collectie Digitale Bronnen van Marcel Kemp in het oude stadhuis van Wijk bij Duurstede in februari 2018

Op 80 inventarisnummers uit veertien van onze archieven zijn door vrijwilligers nadere toegangen in de vorm van een volledige transcriptie of een regest gemaakt. Van grote waarde is daarnaast de in februari 2018 feestelijk gepresenteerde [Collectie Digitale Bronnen](#). De kern daarvan bestaat uit de regesten op bronnen over het Kromme-Rijng gebied van vóór 1600 door Marcel Kemp. In deze collectie worden alleen relevante

bronnen opgenomen die het RHC zelf niet in huis heeft. Vorig jaar werden hieraan 87 nadere toegangen toegevoegd.

Ongeveer 2.000 foto's, kaarten en prentbriefkaarten uit Driebergen, Langbroek en Wijk bij Duurstede zijn beschreven voor de beeldbank, maar nog niet gedigitaliseerd of gepubliceerd. Bovendien is ongeveer een zesde deel van de omvangrijke Rhenense negatievencollectie van Cord Otting uit de jaren 1968-2004 gedigitaliseerd en beschreven.

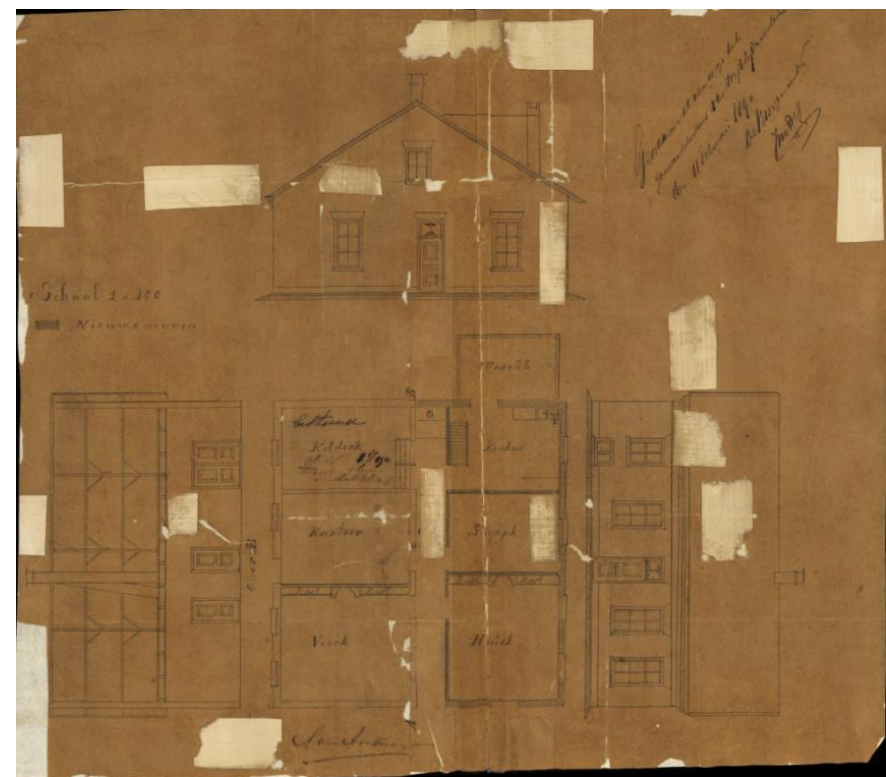
Winfried Leeman en Ad van Bommel bij het fotograferen van kaarten uit de Collectie Deys in de archiefbewaarpplaats

Van de dertien collecties afbeeldingen (de THA's) konden er zes van een catalogus worden voorzien. Na de groot formaat afbeeldingen van Amerongen, zijn in 2018 ook die van Bunnik c.a., Cothen, Doorn, Driebergen-Rijsenburg, Houten en Langbroek beschreven en grotendeels gefotografeerd. Twee van de vrijwilligers spelen hierbij een onmisbare rol.

Dat geldt ook voor de digitale catalogus van de bibliotheek van het RHC (zie ook: De collectie online). Dankzij een drietal vrijwilligers kon het meerjarenproject om de eigen bibliotheek en die van het Koninklijk Nederlandsch Genootschap voor Geslacht- en Wapenkunde volledig te beschrijven, eind 2018 volledig worden afgerond. Aanwinsten worden direct verwerkt.

- Depotbeheer

In de archiefbewaarpplaats in Wijk bij Duurstede bevindt zich ruim vier strekkende kilometer aan collectie. De bezettingsgraad bleef per saldo 70%. Ongeveer 30% van de totale capaciteit van 5.755 meter planklengte is nog vrij. Hoewel formeel aan het RHC overgedragen in december 2018, berusten de bouwvergunningen van Wijk bij Duurstede nog in de gemeentelijke archiefruimte. In 2019 zal in kaart worden gebracht hoeveel papieren archiefmateriaal de aangesloten overheden nog over te brengen hebben en wat de gevolgen zijn van de aansluiting van Vijfheerenlanden. Vanaf eind 2016 tot begin 2019 wordt een deel van de ruimte onderverhuurd aan het RHC Rijnstreek en Lopikerwaard.

Een van de voor het scannen gerestaureerde bouwtekeningen uit Wijk bij Duurstede uit 1890

- Restauratie

Tot begin maart 2018 waren de tentoonstelling en film over de '[Wijkse archieframp](#)' nog te zien in het gemeentehuis van Bunnik en de openbare bibliotheek in Houten. Met het oog op de digitalisering van alle bouwvergunningen van Cothen, Langbroek en Wijk bij Duurstede vanaf 1875, zijn de oudste tekeningen en overige stukken tot 1935, deels uit banden gehaald en gerestaureerd door Hoogduin Papierrestauratoren in Delft.

Een deel van het Spaarbankarchief Vianen verkeert in slechte staat en zal moeten worden gerestaureerd

Vrijwilliger Tiny de Rooy bij het afvoeren van te vernietigen archiefstukken

Toezicht en advisering

Door ziekte kon de inspectietaak voor het tweede jaar maar gedeeltelijk worden uitgevoerd.

Medio 2018 is in alle deelnemende gemeenten en het RHC een extern onderzoek uitgevoerd op basis van het Kwaliteitssysteem Informatiebeheer Decentrale Overheden (KIDO). In de rapportages aan de colleges van burgemeester en wethouders staan aanbevelingen om de informatiehuishouding (digitaal en analoog) op orde te brengen. De gemeenten en het RHC zijn in september 2018 in de vorm van workshops gestart met de aanpak van de gezamenlijke verbeterpunten in de periode 2019-2020. Het op orde brengen van de informatiehuishouding is noodzakelijk als belangrijkste voorbereiding op een e-depot. Uitgangspunt is dat de gemeenten zelf verantwoordelijk zijn voor de kwaliteit van hun informatiebeheer.

In Wijk bij Duurstede werden voorbereidingen getroffen voor de inrichting van een Strategisch Informatie Overleg (SIO). In Utrechtse Heuvelrug is in 2018 al een SIO ingericht. De overige gemeenten hebben dit nog niet opgepakt.

Voor de gemeenten Bunnik en Utrechtse Heuvelrug is positief advies uitgebracht over het Handboek vervanging. Dit betekent dat het vervangingsbesluit kan worden vastgesteld door de beide colleges. De gemeente Wijk bij Duurstede heeft de 53 strekkende meter aan bouwvergunningen van Cothen, Langbroek en Wijk bij Duurstede over de periode 1935-1995 overgebracht naar het RHC met enkele beperkingen ten aanzien van de openbaarheid. De bouwvergunningen zijn in 2018 gedigitaliseerd op basis van vervanging. Bunnik verhuisde 23 meter aan gedigitaliseerde WABO-vergunningen uit de jaren 2010-2018 naar de archiefbewaarplaats van het RHC.

In Wijk bij Duurstede is de Archiefverordening 2018 en de Beheerregeling Informatiebeheer 2018 vastgesteld. In Rhenen heeft de gemeenteraad de Archiefverordening 2018 vastgesteld. De Beheerregeling Informatiebeheer is in concept gereed. Voor de overige gemeenten staat het actualiseren van beide regelingen in het voorjaar van 2019 op het programma.

Enkele deelnemers aan het KIDO-onderzoek eind maart 2018 in Wijk bij Duurstede

De verslagen van de gemeentearchivaris voor de niet-overgebrachte archieven zijn in 2018, mede op verzoek van de interbestuurlijk toezichthouder van de provincie, in lijn gebracht met de tien hoofdvragen

voor de horizontale verantwoording Archiefwet 1995 via Kritische Prestatie Indicatoren.

Van alle zes gemeenten zijn in 2018 vernietigingsvoorstellen ontvangen en beoordeeld. Voor het eerst werden ook vernietigingsvoorstellen beoordeeld uit het (digitale) zaaksysteem. Dit betrof Houten en Wijk bij Duurstede.

Vier deelnemers aan de eerste KIDO-workshop van het RHC en de gemeenten op 6 september 2018 in Bunnik

In 2018 heeft het RHC de nodige maatregelen getroffen in verband met de invoering van de Algemene Verordening Gegevensbescherming (AVG). Zo is de archiefinspecteur aangewezen als Functionaris Gegevensbescherming (FG), is er een register van verwerkingen van persoonsgegevens aangelegd, zijn het bezoekersreglement en de bezoekerskaart aangepast en staat op de website een privacyverklaring. In de toegangen op de collectie worden stukken met privacygevoelige informatie voorzien van vermeldingen ten aanzien van beperkingen van de openbaarheid. Dit is een omvangrijke klus waarmee in 2018 is gestart voor de overheidsarchieven en die de komende jaren zal worden voortgezet voor de particuliere archieven en collecties.

Als externe activiteiten kunnen worden genoemd het mede-organiseren van de kennismiddag voor de DIV-medewerkers van de gemeenten die aangesloten zijn bij de archiefdiensten Eemland, Vecht en Venen, Gooi- en Vechtstreek en Zuidoost Utrecht. Daarnaast nam de inspecteur samen met twee collega's deel aan de werkgroep AVG voor de Kring van Utrechtse Archivarissen en verzorgde hij voor de Kring een presentatie over de ervaringen opgedaan met de KIDO-onderzoeken. Tot slot werd voor het RHC Rijnstreek en Lopikerwaard als lid van de Commissie Bouwzaken Archiefruimten en Archiefbewaarplaatsen een onderzoek uitgevoerd naar de plafondconstructie in de nieuwe archiefbewaarplaats in het gemeentehuis van Woerden.

Cultuureducatie en dienstverlening

Om de drempel voor het gebruik van de rijke collectie van het RHC te verlagen en de lokale en regionale cultuurhistorie door zoveel mogelijk mensen te laten beleven, wordt projectmatig samengewerkt met andere erfgoedorganisaties, zoals historische verenigingen, musea en comités Open Monumentendag. De Vriendenstichting van het RHC vormt daarbij een onmisbare partner.

Spreker Frits van Oostrom over de historie van Wijk bij Duurstede op Open Monumentendag 2018 in de katholieke kerk

Het RHC speelde een grote rol bij de totstandkoming en presentatie van het boekje *Langbroek in de Tweede Wereldoorlog* van Loek Caspers en Theo Bunjes. Ook werden bijdragen geleverd aan de boeken en presentaties van *Mijn stad aan het water* van Wim van Amerongen en *Sporen van de Tweede Wereldoorlog* van Herman Smit en Annet

Werkhoven. Bovendien verleenden we medewerking aan televisieopnamen door de NPO voor de nationale 4 mei-herdenking in 2018 en aan een voor 2020 geplande documentaire en publicatie over 75 jaar Vrijheid.

Een van de gasten op de Langbroekse presentatie wijst zichzelf aan op een foto in het boek

Samen met het nieuwe [Stadsmuseum Rhenen](#) werden een publicatie en tentoonstelling *Rhenen op de Kaart* gemaakt over de kaarten- en boekencollectie van Henk Deys. Op de feestelijke bijeenkomst van 7 september 2018 droegen de Vrienden de eind 2012 aan hen geschonken en sindsdien geheel toegankelijk gemaakte Collectie Deys over aan het RHC.

Gesprek tijdens de opening van 'Rhenen op de Kaart', de tentoonstelling in het Stedelijk Museum Rhenen over de kaartencollectie van Henk Deys

Voor de Jan Blankententoonstelling in het [Stedelijk Museum Vianen](#) zijn enkele brieven en kaarten uitgeleend. In het kader van de Open Monumentendag in Wijk bij Duurstede werden twee lezingen en daarmee samenhangende exposities georganiseerd in de Rooms Katholieke kerk en de middeleeuwse kloosterkelder.

Als vervolg op het Kromme Rijnsymposium dat eind 2016 in Odijk plaatsvond, is in 2018 samen met de inleiders verder gewerkt aan een nieuw boek over het Kromme Rijngebied in de middeleeuwen, dat in het herdenkingsjaar 2022 klaar moet zijn. In maart 2018 is een workshop gehouden bij de Rijksdienst voor het Cultureel Erfgoed en de deelnemers aan de workshop veldnamen sloten in juni hun inventarisatiewerkzaamheden af. De resultaten zijn zichtbaar op een nieuwe [digitale kaart](#) van onderzoeker Ad van Oostroom.

Op 14 februari 2018 werd op een feestelijke bijeenkomst de Collectie Digitale Bronnen gelanceerd en werd Marcel Kemp voor zijn belangrijke bijdrage daaraan bedankt. Twaalf cursisten volgden in het voorjaar de tien lessen oud schrift van Els Elenbaas. Het RHC nam deel aan de VNG-Informatiemarkt in het Provinciehuis Utrecht en de Dag van het Kasteel in Wijk bij Duurstede. Ook zijn enkele rondleidingen gegeven, is geadviseerd over straatnaamgeving in Vianen en Wijk bij Duurstede en organiseerden het RHC en de Vriendenstichting op 21 december in Rhenen samen een eindejaarbijeenkomst voor vrijwilligers, medewerkers, donateurs en erfgoedpartners. Vooral met de historische verenigingen in Driebergen-Rijsenburg, Rhenen en Vianen zijn de banden aangehaald.

Wim van Amerongen vertelt een volle zaal in Theater Calypso over zijn nieuwe Wijkse boek

De eindejaarbijeenkomst van het RHC en de Vriendenstichting in het Stadsmuseum Rhenen

- Dienstverlening

Het bezoek aan de studiezaal daalde met 15% ten opzichte van 2017: in totaal werden dit jaar 843 bezoeken gebracht. In verband hiermee en vanwege de teruggelopen bezoeken op zaterdag, is besloten om vanaf 2019 op maandag tot en met vrijdag open te gaan van 9.00 tot 17.00 uur zonder afspraken en reserveringen vooraf. De donderdag werd veruit het drukst bezocht, terwijl de vrijdag en woensdag elkaar niet veel ontliepen. Daarna volgden de zaterdag, maandag en dinsdag. Sinds november 2018 is de zaterdagopenstelling vervallen.

De vijf meest geraadpleegde archieven op de studiezaal waren: het [Wijkse bestuursarchief uit de jaren 1935-1995](#), het [bestuursarchief Rhenen 1926-1994](#), de [notariële archieven uit de hele regio tot 1896](#), het [archief van de Familie De Wijkerslooth de Weerdesteyn \(1418-1939\)](#) en het

[bestuursarchief Houten uit 1811-1961](#). 261 bezoekers raadpleegden in totaal 4.192 stukken op de studiezaal (in 2017: 299 bezoekers en 4.615 stukken) en het RHC leende 1400 stukken uit aan de gemeenten en aan derden (in 2017: 785 stukken).

De ambitie van het RHC om zich steeds meer te ontwikkelen tot een historisch kennis- en informatiecentrum voor de regio, komt tot uiting in vele vragen per e-mail en telefoon. In 2018 is dat voor het eerst bijgehouden. Het aantal verzoeken per e-mail en telefoon die minder dan 15 minuten kostten, bedroeg 750. Daarnaast waren er 46 vragen waarvan de beantwoording meer tijd van de studiezaalmedewerkers vroeg (in 2017: 30).

De website werd 752.939 maal bezocht, 37% meer dan in 2017 met 551.597 bezoeken. Hiervan kwam ongeveer 20% via de landelijke site www.archieven.nl. en een kleine 2% via Google. Opvallend hoog was, net als het jaar ervoor, het bezoek aan de bibliotheekcatalogus.

Vanaf begin 2016 is begonnen met wekelijkse berichten met foto's op Facebook. Eind 2018 waren er structureel 80 volgers. Het best bekeken bericht was dat over een onbekende inwonerslijst van Hagestein uit 1624. De digitale Nieuwsbrief is in 2018 twee keer aan ruim 600 belangstellenden toegestuurd.

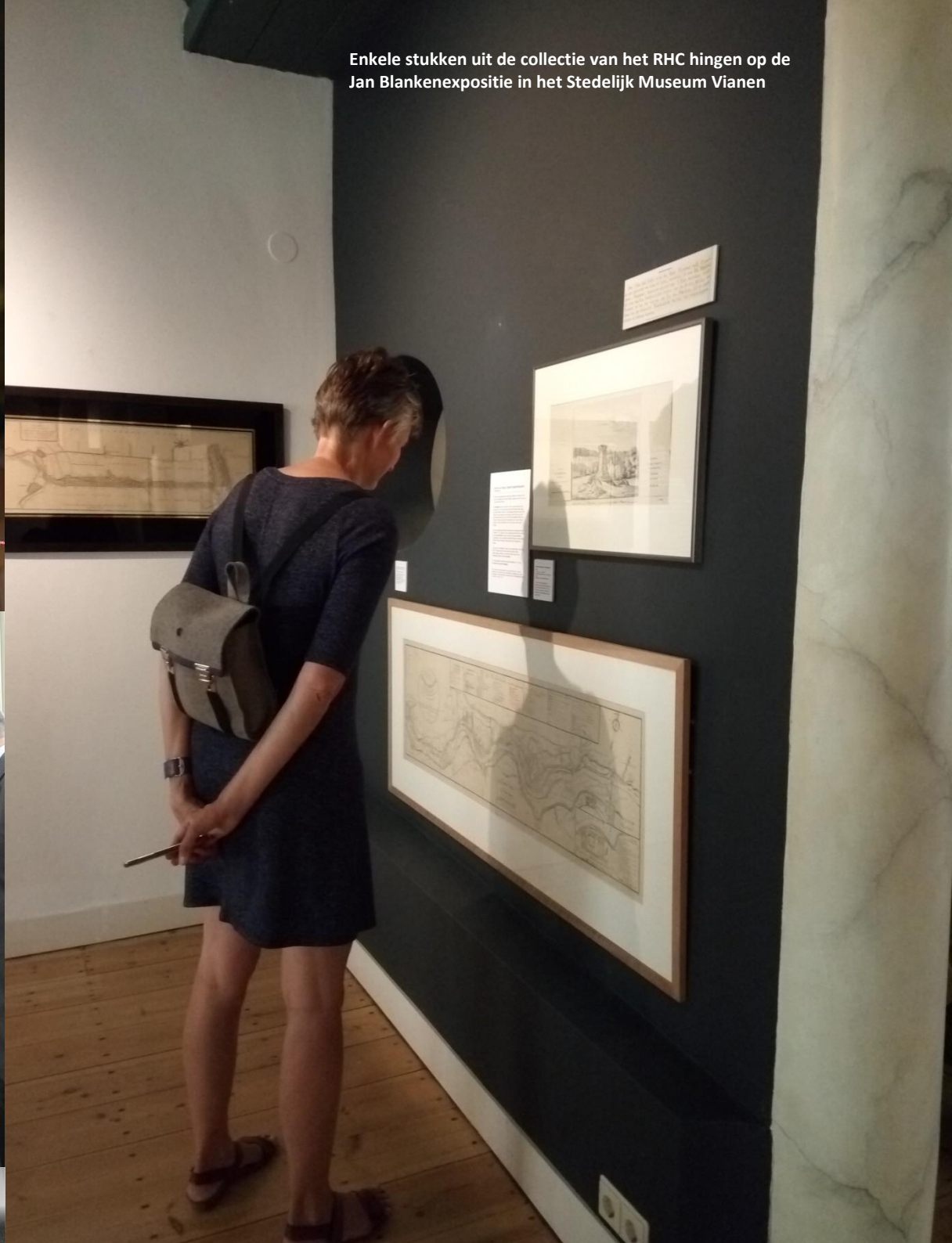
Acteur Aart Molendijk bracht de historie tot leven op Open Monumentendag 2018 in de katholieke kerk in Wijk bij Duurstede

Spreker Fred Gaasbeek over de historie van Wijk bij Duurstede op Open Monumentendag 2018 in de katholieke kerk

De boekjes Langbroek in de Tweede Wereldoorlog werden na afloop van de presentatie in het Langbroekse Hervormd Centrum gesigneerd en verkocht

Enkele stukken uit de collectie van het RHC hingen op de Jan Blankenexpositie in het Stedelijk Museum Vianen

Kerncijfers, bestuurders, medewerkers en vrijwilligers

Totaal collectie eind 2018 (in meters en aantal)	4.025 meter verdeeld over 500 archieven en collecties (exclusief 53 meter bouwvergunningen Wijk bij Duurstede)
Aanwinsten in 2018 (totaal in meters):	35 + 2 + 3 = 40 meter
- Archieven c.a. (in meters)	35 meter
- Beeldmateriaal (in stuks)	2.737 afbeeldingen (2 meter)
- Bibliotheek c.a. (in stuks)	129 publicaties (3 meter)
Vernietigd in 2018 (totaal in meters)	25 meter
Resterende depotcapaciteit (in meters en %)	1.730 meter (30%: 5.755 meter in totaal)
Bezoek website	752.939 bezoeken
Bezoek studiezaal	843 bezoeken door 261 bezoekers
Geraadpleegde stukken	4.192
Uitgeleende stukken aan gemeenten en derden	1.400
Aantal klantvragen per e-mail en telefoon in 2018	796
Nieuwe en aangevulde toegangen in 2018	38
Archieven en collecties zonder toegang	38 of 8% (totaal: 500, met THA's en bibliotheken)
Nadere toegangen, gemaakt of aangevuld in 2018	167 (totaal: 1408)
Toegevoegd aan de beeldbank in 2018	7.227 afbeeldingen (totaal: 25.007)
Toegevoegd aan de bibliotheek in 2018	3.516 titels (totaal: 10.336)
Aantal medewerkers	8 (6 fte)
Aantal vrijwilligers/stagiairs en uren/werkdagen	34 (8.009 uur of 1001 werkdagen)

Het bestuur van het RHC Zuidoost Utrecht bestond in 2018 uit:

Dhr. Tjapko Poppens (voorzitter)
Dhr. Wouter de Jong (vice-voorzitter)
Dhr. Wim Groeneweg
Mw. Erika Spil

Dhr. Hans Nijhof (tot 9-5-2018)
Dhr. Hans Waaldijk (vanaf 7-6-2018)
Dhr. Hans van der Pas
Mw. Irmgard Broos (adviseur provincie).

Het bestuur van de Vriendenstichting van het RHC bestond in 2018 uit:

Dhr. Guus Swillens (voorzitter)
Mw. Jeannette van Altendijk (secretaris)
Dhr. Ad van Bommel (vice-voorzitter en penningmeester)
Dhr. Jan van Bergen
Dhr. Kees van Schaik
Dhr. Klaas de Zwaan.

Medewerkers van het RHC in 2018 waren:

Mw. Ria van der Eerden-Vonk (directeur-archivaris);
Dhr. Hein Merkelbach (archieffinspecteur);
Dhr. Herman Postema (projectleider archieven);
Mw. Els Elenbaas-Bunschoten (projectleider digitalisering);
Dhr. Eddy Hinders (medewerker inventarisatie);
Dhr. Dirk Ruiter (medewerker inventarisatie);
Mw. Lia Verheij-Smits (medewerker atlas en bibliotheek);
Mw. Marijke Hartog (studiezaalmedewerker).
Bovendien was dhr. Otto Wttewaall werkzaam bij het RHC vanuit de gemeente Houten.

Als vrijwilligers en stagiair(e)s werkten in 2018 voor het RHC:

Dhr. Ton van Alphen, dhr. Ad van Bommel, dhr. Kees Broekman, dhr. Steven Brouwer (tevens stagiair), dhr. Willem Donselaar, dhr. Wim Eimers, mw. Els Elenbaas-Bunschoten, mw. Emmy Görts-van Laere, dhr. Frans Gunther, dhr. Rinus van de Heijkant, dhr. Wim en mw. Ida Kemperman, dhr. Tom Koch, dhr. Ben van Laar, dhr. Winfried Leeman, dhr. Hans van der Linden, dhr. Henk Meijer, mw. Pien van Minnen, dhr. Gerrit van Nieuwenhuizen, mw. Norma Mulder-Mulder, dhr. Lucas Oosterwijk, dhr. Andrew van Parijs, dhr. Herman Postema, dhr. Gijs van Roekel, dhr. Tiny de Rooy, mw. Annemieke Rijnke (tevens stagiaire), dhr. Leo Schoonhoven, mw. Ellen Spaan-de Ree, dhr. Aernout Tenhaeff, mw. Els Verhaar, dhr. Jelle Vonk (stagiair), dhr. George Willemsen, mw. Lucia Wttewaall, dhr. Dick Zumbrink.